

Lakivaliokunnalle

HE 146/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2021

Lakivaliokunta on pyytänyt Lounais-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiirin asiantuntijaa kuultavaksi sekä kirjallista asiantuntijalausuntoa.

Lounais-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri kiittää lakivaliokuntaa kutsusta ja lausuu näkemyksensä seuraavaa:

YLEISTÄ

Oikeusapu- ja edunvalvontapiirien tehtävänä on vastata oikeusapupalveluiden, talous- ja velkaneuvontapalveluiden ja edunvalvontapalveluiden tasapuolisesta tarjonnasta oikeusapu- ja edunvalvontapiirin alueella.

Oikeusaputoimistojen tehtävänä on oikeusapupäätösten tekeminen ja asianajo oikeusapuasioissa.

Oikeusaputoimistojen talous- ja velkaneuvonta antaa asiakkaille tietoa ja neuvontaa talouden ja velkojen hoitamisesta sekä avustaa asiakasta taloudenhallinnan suunnittelussa.

Edunvalvontatoimistojen tehtävänä on hoitaa niiden asiakkaiden asioita, jotka eivät kykene valvomaan etujaan tai hoitamaan taloudellisia asioitaan sairauden tai muun syyn takia.

Oikeusavun, talous- ja velkaneuvonnan ja yleisen edunvalvonnan toimintaympäristön ulkoiset muutostekijät kuten väestön ikääntyminen, heikentyneestä taloustilanteesta aiheutuva syrjäytyminen, kansalaisten ylivelkaantuminen ja asiakaskunnan kansainvälistyminen lisäävät palvelun tarvetta ja edellyttävät toiminnalta aiempaa laajempaa asiantuntemusta.

TALOUS- JA VELKANEUVONTA

Kotitaloudet ovat olleet ennätyksellisen velkaantuneita jo ennen poikkeustilaa, mikä tullee asettamaan haasteita talous- ja velkaneuvonnan palvelujen riittävälle järjestämiselle ja tuottamiselle. Koronapandemian ja poikkeusolojen takia sekä talous- ja velkaneuvonnan palvelujen että ennakoivan talousneuvonnan tarpeen arvioidaan merkittävästi kasvavan.

Lounais-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri pitää talous- ja velkaneuvonnan saatavuuden parantamiseksi ja palveluihin ohjaamisen tehostamiseksi ehdotettavaa 0,6 milj. euron lisäystä oikeusapu- ja edunvalvontapiireille tarpeellisena.

YLEINEN EDUNVALVONTA

Yleisen edunvalvonnan päämiesmäärät ovat olleet jo pitkään kasvussa. Päämiesmäärä kasvaa noin 3 % vuosivauhdilla, mikä tarkoittaa noin 1.000 päämiehen lisäystä vuodessa. Työn määrää yleisessä edunvalvonnassa lisää myös se, että yleisen edunvalvonnan päämiesten hoidettavien asioiden laatu on muuttunut entistä vaativammaksi. Päämiesmäärän kasvu ja työmäärän lisääntyminen edellyttävät lisähenkilöstön palkkaamiseen pysyvää lisärahoitusta.

Lounais-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri pitää edunvalvontatoimistoille ehdotettavaa 1,9 milj. euron lisäystä tarpeellisenä.

OIKEUSAPU

Kansainvälistä suojelua koskevien asioiden määrä oikeusaputoimistoissa on noussut vuodesta 2016 lukien turvapaikanhakijoiden suuren määrän sekä kansainvälistä suojelua koskevien asioiden käsittelyyn tulleiden muutosten takia. Painopiste kansainvälistä suojelua koskevissa asioissa on siirtynyt yksityiseltä sektorilta oikeusaputoimistoihin. Tilanne kansainvälistä suojelua koskien on altis nopeille ja laajoille muutoksille ja ennustaminen on vaikeaa.

Lounais-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri pitää turvapaikanhakijoiden oikeusturvaan ehdotettavaa lisärahoitusta tarpeellisenä.

KORONAPANDEMIA

Koronapandemia ja yhteiskunnan koronarajoitteet ovat vaikuttaneet toimintoihin ja toiminnalliseen tulokseen vuonna 2020. Koronapandemian toiminnallisten vaikutusten arviointi ensi vuodelle tai kehyskaudelle on haastavaa, koska ei ole etukäteen tiedossa, kuinka tautitilanne etenee tai minkälaisia vaikutuksia epidemialla on yhteiskunnan toimintoihin. Yleinen heikentynyt taloustilanne on perinteisesti lisännyt talous- ja velkaneuvontapalveluiden tarvetta ja oikeusavussa maksuttomaan oikeusapuun oikeutettujen asiakkaiden määriä. Yleisen edunvalvonnan tarve voi lisääntyä entisestään esimerkiksi lähiomaisten sairastuminen tai syrjäytymisestä johtuvien mielenterveysongelmien takia.

LOPUKSI

Lounais-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri pitää erittäin tärkeänä turvata talousarvioesityksessä mainituin tavoin riittävän taloudellisin resurssein oikeusapu- ja edunvalvontapiirien toimialaan kuuluvat oikeusturvapalvelut kaikilla toimialaan kuuluvilla palvelusektoreilla; oikeusavussa, talous- ja velkaneuvonnassa sekä yleisessä edunvalvonnassa.

Turussa 18.10.2020

Lasse Fager
johtaja
Lounais-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri